

فرشاد گلزاری

ایجاد بلوک‌های سیاسی - اقتصادی و حتی کلونی‌های چند جانبه در عرصه نظامی یا امنیتی یکی از راه‌ها و شگردهایی است که برای ایجاد اتحاد و اتفاق نظر میان کشورهای همسو از گذشته تاکنون مورد استفاده قرار گرفته و حالا هم کار کرد آنها روز به روز عمیق‌تر می‌شود. به عنوان مثال گروه هفت که به اختصار «ج۷» خوانده می‌شود و یا جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا موسوم به «اکوواس» از جمله بلوک‌های سیاسی - اقتصادی به شمار می‌آیند که همین حالا در عرصه بین‌المللی نقش‌های زیادی را ایفا می‌کنند و البته به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در صدد آن هستند تا منافع غرب یا شرق را تأمین کنند.

اینکه ارزش چنین نهادها و بلوک‌های سیاسی - اقتصادی در چه چیز نهفته و اساساً مدل کارکرد آنها چه خواهد بود، موضوعی است که تحلیل آن بسیار طولانی است اما باید متوجه بود که با بالا گرفتن جنگ اوکراین و ایجاد دو قطبی میان شرق و غرب به‌تر می‌رسد که ماهیت سیاسی و حقوقی این نهادها نسبت به قبل پررنگ‌تر شده است. یکی از این نهادها که حالا به ابزاری برای ترساندن و تقابل کشورهای شرقی با اروپا و آمریکا تبدیل شده «بریکس» خواهد بود که متشکل از چین، هند، روسیه، برزیل و آفریقای جنوبی است. اعضای این نهاد قرار است امروز (سه‌شنبه) تا پنجشنبه در ژوهانسبورگ، پایتخت آفریقای جنوبی گرد هم بیایند و در مورد مسائل جاری اقتصادی و سیاسی و افزایش ظرفیت‌های تبادل تجاری با یکدیگر گفت‌وگو کنند اما به نظر می‌رسد که اهداف این نشست دو روزه کمی با سایر ادوار آن تفاوت دارد. خبرگزاری رویترز در گزارشی در خصوص چشم‌انداز پیش‌روی سازمان بریکس و اجلاس این سازمان می‌نویسد: «فهرست گلایه‌های نامزد‌های عضویت در بریکس بلند است و شامل سوءاستفاده‌های

چینی‌ها به رغم ملاحظات روسیه، خواستار تقابل با گروه هفت شدند؛

تضاد منافع بزرگان «بریکس» برای موازنه با غرب

تجاری، مجازات با اعمال تحریم، چشم‌پوشی از نیاز کشورهای فقیرتر به توسعه، تسلط غرب ثروتمند بر نهادهای بین‌المللی امع از سازمان ملل و صندوق بین‌المللی پول یا بانک جهانی می‌شود. به گفته رویترز اعضای بریکس در ضمن وجود نارضایتی گسترده از نظم غالب جهانی وعده تبدیل کردن این گروه

به مدافع پیشروی کشورهای به اصطلاح جهان جنوب (کشورهای توسعه نیافته) را داده‌اند و این وعده آنها به رغم کم بودن نتایج ملموس، نزد دیگر کشورهای وطنین انداز شده است.

در این میان مقام‌های آفریقای جنوبی که میزبان اجلاس بریکس از ۲۲ تا ۲۴ اوت است، می‌گویند بیش از ۴۰ کشور نسبت به پیوستن به بریکس علاقه خود را ابراز کرده‌اند. از بین این کشورها حدود ۲۴ کشور رسماً برای پذیرفته شدن در این گروه درخواست داده‌اند. راب دیویس، مدیر سابق تجارت آفریقای جنوبی که در سال ۲۰۱۰ مسیر پیوستن کشورش به بریکس را هدایت کرد گفت اعلام کرده که ضرورت گسترش نقش گروهی همچون بریکس در جهان بیش از هر زمان شده است. سازمان‌های چندجانبه دیگر جایی نیستند که بتوانیم بعد از ورود به آنها یک نتیجه‌فراگیر و منصفانه برخوردار شویم. از طرفی برخی ناظران یک سری سوابق منفی مربوط به این گروه را نیز مثال زده

و می‌گویند که این سوابق برای امیدهای نامزدهای عضویت در آن خوش آیند نیستند.

اصرار و انکار برای تبدیل شدن به هژمونی!

بدون شک جریان می‌مانند بریکس صرفاً مزیت‌های متعدد نخواهد داشت بلکه در این میان مشکلاتی هم در درون آنها وجود دارد که به نوعی نشان دهنده ضعف این جریان و کشورهای عضو آن است. اعضای این سازمان در حال حاضر میزبان حدود ۴۰ درصد از جمعیت جهان بوده و یک چهارم از مجموع تولید ناخالص داخلی جهانی مختص به آنها است. برخی اختلافات داخلی و فقدان وجود یک بینش منسجم در بین اعضای این بلوک باعث شده بلندپروازی‌هایش برای تبدیل شدن به یک بازیگر اقتصادی و سیاسی جهانی به مشکل بخورد. رویترز در این رابطه مدعی است که برخی مسائل دیگری که این گروه را تحت‌الشعاع قرار داده عبارتند از: کند شدن رشد اقتصادی برخی اعضای که زمانی

روی این موضوع انگشت بگذارند و آنهم بحث تبدیل شدن بریکس به هژمونی منطقه‌ای و حتی جهانی است. در این رابطه سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه در مقاله‌ای برای مجله «اوپونتسو» آفریقای جنوبی نوشت: «هدف ما نه تنها جایگزینی مکانیسم‌های چندجانبه موجود نیست بلکه نمی‌خواهیم به یک هژمون جمعی جدید مبدل شویم». او معتقد است که بریکس برای دادن پاسخ مثبت به درخواست تبدیل شدن به یکی از ستون‌های نظم جهانی جدید، عادلانه‌تر و چند مرکزی آماده است و تغییری امروز در جهان در حال رخ دادن است که نیاز به یک نظم جهانی چندقطبی عادلانه‌تر راه ما گوشزد می‌کند. او بریکس را «نماد چندقطبی واقعی» برای بسیاری از کشورهای همفکر خواند که به عنوان نیروی مثبت عمل می‌کند که می‌تواند همبستگی جنوب جهانی و شرق جهانی را تقویت کند و به یکی از ستون‌های جهانی جدید و چندمرکزی تبدیل شود. در مقابل اما چینی‌ها به گونه‌ای دیگر فکر می‌کنند و کمی رادیکال‌تر به کار کرد بریکس تکیه زده‌اند. روز گذشته (دوشنبه) نشریه فایننشال تایمز به نقل از یک مقام چینی نوشت که پکن خواستار گسترش هر چه بیشتر گروه بریکس و تبدیل شدن آن به یک رقیب تمام عیار برای گروه هفت است. در گزارش این نشریه به نقل از یک مقام وزارت خارجه چین آمده است «در صورتی که بلوک بریکس را به حدی گسترش دهیم که مجموع سهم آن از تولید ناخالص داخلی جهانی مشابه با گروه هفت بشود، صدای دسته جمعی مادر جهان قوی‌تر خواهد شد». همچنین فایننشال تایمز نوشت، پایتخت‌های غربی احتمالاً اضافه شدن ایران، بلاروس و ونزوئلا به بریکس را اقدامی در راستای پذیرش متحدان روسیه و چین در این گروه می‌دانند. حال با توجه به مسائل گفته شده به نظر می‌رسد که اختلاف چین و روسیه در بریکس و مقابله با غرب می‌تواند به نفع پروکسل و واشنگتن باشد اما باید دید که این اختلاف تا چه حد واقعی و عمیق است!

جهان نما

گارد مرزی عربستان

به کشتار مهاجران اتیوپی منتهم شد
دیدهبان حقوق بشر دیروز (دوشنبه) در گزارشی اعلام کرد، گاردهای مرزی عربستان سعودی با مسلسل و خمپاره به سوی مهاجران اتیوپیایی که سعی داشتند از یمن وارد عربستان شوند، شلیک کرده‌اند و احتمالاً صدها تن کشته شده‌اند. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، دیدهبان حقوق بشر با استناد به گزارش شاهدان عینی و تصاویر منتشر شده از اجساد مهاجران، اعلام کرد که آمار کشته شده‌ها می‌تواند حتی به هزاران تن هم برسد. بر اساس آمار سازمان بین‌المللی مهاجرت در سال ۲۰۲۲، حدود ۷۵۰ هزار اتیوپیایی در عربستان سعودی زندگی می‌کنند که احتمالاً ۴۵۰ هزار تن از آن‌ها بدون اجازه وارد این کشور شده‌اند. جنگ داخلی دو ساله در شمال تیگرای اتیوپی، ده‌ها هزار تن را آواره و بی‌خانمان کرده است. گزارش دیدهبان حقوق بشر حاکی از آن است که در فاصله بین مارس ۲۰۲۲ تا ژوئن ۲۰۲۳، صدها مهاجر و پناهجوی اتیوپیایی که قصد عبور از مرز عربستان را داشتند توسط مرزبانان سعودی کشته شده‌اند. دیدهبان حقوق بشر با ۳۸ مهاجر اتیوپیایی و ۴ خانواده که سعی داشتند در بین مارس ۲۰۲۲ و ژوئن ۲۰۲۳ از مرز عبور کنند، گفت‌وگو کرد و آن‌ها گفتند که گاردهای سعودی به سمت مهاجران شلیک کرده‌اند. این گروه حقوق بشری بیش از ۳۵۰ ویدئو و عکس‌های منتشر شده در شبکه‌های اجتماعی را بین ۱۲ تا ۲۰۲۱ تا ۱۸ ژوئیه ۲۰۲۳ بررسی کرده

است. این گروه همچنین تصاویر ماهواره‌ای منتشر شده بین فوریه ۲۰۲۲ و ژوئیه ۲۰۲۳ را تحلیل و بررسی کرده و طبق آن‌ها می‌گویند: این تصاویر و ویدئوها مهاجران کشته‌زخمی شده را در امتداد مرز و کمپ‌های مربوطه نشان می‌دهند. این تصاویر ثابت می‌کنند که چگونه مکان‌های دفن اجساد در نزدیکی اردوگاه‌های مهاجران و زیرساخت‌های امنیتی مرزی عربستان بزرگ‌تر شده است. سازمان ملل سوالاتی را پیشتر از عربستان سعودی در خصوص شلیک نیروهایش به سمت مهاجران اتیوپیایی در مرز با یمن مطرح کرده بود. مقامات سعودی به درخواست‌های آسوشیتدپرس جهت اظهار نظر پاسخ ندادند اما پیشتر این موضوع را که نیروهایش مهاجران را می‌کشند، رد کرده‌اند. در نامه‌ای که هیئت عربستان سعودی در ماه مارس به سازمان ملل در ژانویه سال کرد، آمده است: عربستان ادعاهایی مبنی بر انجام هر گونه «کشتار سیستماتیک» در مرز را قویاردمی‌کند.

«اکوواس» طرح سه‌ساله دوره انتقالی رهبران جدید نیجر را رد کرد

جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا موسوم به «اکوواس»، طرح پیشنهادی رئیس شورای نظامی نیجر مبنی بر مدت زمان سه‌ساله برای یک «دوره انتقالی» را رد کرد. عبدالفتو موسی، کمیسر امور سیاسی، صلح و امنیت اکوواس، چنین تصمیمی را طی مصاحبه‌ای با بی‌بی‌سی اعلام کرد. عبدالرحمان شیانی، رئیس شورای نظامی نیجر روز شنبه در سخنرانی شبانه خود گفت، این کشور طی سه سال به یک حکومت غیرنظامی تبدیل خواهد شد. او که هیچ جزئیات دیگری در این زمینه ارائه نداد، تأکید کرد: نیروهای ملی ظرف ۳۰ روز برای مدیریت دوره انتقالی در نیجر تشکیل جلسه خواهند داد و این دوره انتقالی از سه سال تجاوز نخواهد کرد. موسی در واکنش به پیشنهاد شیانی گفت: اکوواس دیگر دوره‌های انتقالی طولانی مدت را در این منطقه نخواهد پذیرفت. رئیس شورای نظامی نیجر نسبت به هر گونه مداخله نظامی هشدار داد و خاطر نشان کرد، هر گونه مداخله نظامی را یک اشغالگری تلقی خواهد کرد. یکی از مقام‌های مطلع که خواست نامش فاش نشود، پس از نشست روز شنبه بین دولت انتقالی جدید نیجر و هیاتی از سوی اکوواس گفت: این گفت‌وگو دو ساعته با هدف یافتن راه‌حلی صلح‌آمیز برای بحران نیجر برگزار شد اما متمرکز نبود. این نخستین باری بود که ژنرال «عبدالرحمن شیانی» رئیس حاکمیت نظامیان در نیجر با هیاتی از اکوواس و پس از تلاش‌های مکرر و بی‌نتیجه این هیات دیدار می‌کرد. در ۲۶ ژوئیه، رهبران نظامی در نیجر برکناری رئیس‌جمهور این کشور، بسته شدن مرزها و برقراری مقررات منع آمدن اعلام کردند.

سی‌ان‌ان: ترامپ جمعه به زندان جورجیا می‌رود!

در ایالت جورجیا آمریکا، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق این کشور را به «عدم تمکین در برابر قانون» و «تلاش برای ابطال نتایج انتخابات ۲۰۲۰» متهم و تاریخ ۲۵ اوت (۳ شهریور) را ضرب‌الاجلی برای معرفی او به دادگاه تعیین کرد. با این حال زمان دقیق تسلیم ترامپ در برابر این دادگاه مشخص نیست. او که به همراه مقامات سابق کاخ سفید، وکلای پیشین و کنونی خود در این پرونده متهم شناخته شده است، انتظار می‌رود تا روز پنج‌شنبه و یا جمعه خود را به دادگاه معرفی کند. اداره کلانتری شهر فولتون در بیانیهای عنوان داشت: ترامپ و دیگر متهمان می‌توانند هر زمان خود را به بازداشتگاه محلی معرفی کنند. در این مرحله، طبق راهنمایی‌های دریافت‌شده انتظار می‌رود تمامی ۱۹ متهم نامبرده شده در این کیفرخواست در بازداشتگاه رابین استریت حاضر شوند. این بازداشتگاه تمام روزهای هفته به صورت ۲۴ ساعته باز می‌باشد.

درگیری در مرزهای لبنان و فلسطین اشغالی

داخل لبنان تیراندازی‌هایی کردند. این در حالی است که تل‌آویو روز جمعه خواستار گسترش دامنه تحرکات نیروهای حافظ صلح سازمان ملل در جنوب لبنان «یوننیفل» شد تا این نیروها بر پایگاه‌های نظامی حزب‌الله لبنان نظارت داشته باشند. تلویزیون اسرائیل اعلام کرد، این رژیم از شورای امنیت خواست، موضوع چادرهایی که حزب‌الله در مرزها بر پا کرده را بررسی و اختیارات نیروهای یوننیفل را در «خط سبز» گسترش دهد. ماموریت یوننیفل هر ساله ماه اوت تمدید می‌شود. همچنین دو نماینده از ارتش اسرائیل و لبنان و فرمانده یوننیفل روز چهارشنبه در باره این چادرهای حزب‌الله باهم دیدار کردند و فرمانده یوننیفل از لبنان و اسرائیل خواست تا نام این نیروهای یوننیفل هماهنگ باشند و از اقدامات یکجانبه پرهیز کنند.

هشدار ائتلاف درباره توقف کمک نظامی به نیروهای پیشمرگه

دوجانبه را اجرا کرده اما عدم حضور وزیر پیشمرگه موجب تضعیف این نهاد شده است. وی گفت: در گزارش ارائه شده در ماه ژوئیه، از تحقق برخی اهداف مشترک در یادداشت تفاهم دوجانبه ابراز ناامیدی کرده‌ایم و افزود: دولت اقلیم کردستان را تشویق می‌کنیم که برای نشان دادن حسن نیت و پایبندی خود به تفاهمات برای این وزارتخانه وزیر تعیین کند. مک‌فارلین ادامه داد که اگر اقلیم کردستان عراق در اجرای اصلاحات و تعهدات خود به موجب تفاهم امضا شده ناتوان باشد، وزارت دفاع آمریکا امکان ادامه کمک‌های نظامی و امنیتی را نخواهد داشت. در ماه دسامبر سال گذشته، «سریست لژ کین» معاون وزیر نیروهای پیشمرگه در دولت اقلیم کردستان عراق، گفت که «شورش اسماعیل» وزیر نیروهای پیشمرگه در اقلیم کردستان عراق ۳ ماه است که در محل کار خود حاضر نمی‌شود.

گسترش دامنه درگیری‌ها در سودان

اهداف نیروهای واکنش سریع سودان در مرکز خارطوم را هدف قرار دادند. از جمله این اهداف انبار مهمات این نیروها بود. همچنین خبرنگار الجزیره از شنیده شدن صدای درگیری‌ها با سلاح سنگین میان ارتش و نیروهای واکنش سریع سودان در شهر ام درمان خبر داد. در شهر نیلا مرکز دارفور جنوبی سخنگوی ارتش سودان اعلام کرد که لشکر ۱۵ ارتش با تلاش‌های نیروهای واکنش سریع برای پیشروی به سمت این شهر مقابله کرد. منی آرکومناوی، حاکم دارفور اعلام کرد، درگیری‌های شهر نیلا به کشته شدن ده‌ها تن و زخمی شدن صدها نفر دیگر منجر شد. بیمارستان‌ها دیگر جایی برای زخمی‌شدگان جدید ندارند. سازمان‌های بشر دوستانه‌های خوهیم‌فورا به ساکنان کمک کنند.

درگیری‌ها میان ارتش سودان و نیروهای واکنش سریع در پایتخت همچنان ادامه دارد به شهرهای الفاشر و نیلا در دارفور و الفوله در غرب کردان رسیده است. به گزارش الجزیره ارتش سودان اعلام کرد، پهپادهای ارتش